

Dohledový benchmark č. 3/2018

Způsob generování testů při pořádání odborných zkoušek dle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů

1. Relevantní právní úprava

Předpis	<ul style="list-style-type: none">• Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“),• vyhláška č. 319/2017 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci na kapitálovém trhu (dále jen „vyhláška“).
Ustanovení	<ul style="list-style-type: none">• Zejm. § 2, § 14b, § 14c, § 14f, § 14h zákona.• § 8, § 9 vyhlášky.

2. Účel

Tento dokument byl vytvořen pro akreditované osoby dle § 14c zákona za účelem stanovení způsobu generování testů pro pořádání odborných zkoušek dle § 14f zákona.

3. Požadavky na generování testů vyplývající z vyhlášky

a) skupiny odbornosti (§ 8 odst. 1 a 2 vyhlášky)

(1) Odborné znalosti uchazeče budou ověřovány vždy pro příslušnou skupinu odbornosti, pro kterou má uchazeč zájem získat osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky dle zákona. Skupiny odbornosti se dělí na:

- I. jednání se zákazníky v rámci poskytování investičních služeb týkajícího se pouze investičních nástrojů uvedených v § 29 odst. 3 zákona,
- II. jednání se zákazníky v rámci poskytování investičních služeb týkajícího se všech investičních nástrojů uvedených v § 3 odst. 1 zákona,

(2) Rozsah odborných znalostí dle jednotlivých skupin odbornosti lze nalézt v příloze vyhlášky.

b) Počet zkouškových otázek v testu dle jednotlivých skupin odbornosti (§ 8 odst. 1 a 2 vyhlášky)

(1) Uchazeči je u odborné zkoušky pro jednání se zákazníkem v rámci poskytování investičních služeb týkajícího se pouze investičních nástrojů uvedených v § 29 odst. 3 zákona (I. skupina odbornosti) položeno celkem 60 zkouškových otázek a 3 případové

studie; v každé z nich je obsaženo 5 zkuškových otázek zaměřených na prokázání dovedností podle § 3 vyhlášky. Test trvá celkem 135 minut.

- (2) Uchazeči je u odborné zkoušky pro jednání se zákazníkem v rámci poskytování investičních služeb týkajícího se všech investičních nástrojů uvedených v § 3 odst. 1 zákona (II. skupina odbornosti) položeno celkem 92 zkuškových otázek a 3 případové studie; v každé z nich je obsaženo 5 zkuškových otázek zaměřených na prokázání dovedností podle § 3 vyhlášky. Test trvá celkem 180 minut.

c) Typy zkuškových otázek (§ 8 odst. 3 vyhlášky)

- (1) Každý jednotlivý test obsahuje jak otázky s jednou správnou odpovědí, tak otázky s více správnými odpověďmi. Zastoupení jednotlivých typů otázek obsažených v každém testu je následující:

- Zkuškové otázky vždy jen s jednou správnou odpovědí jsou v testu zastoupeny ze 75 %.
- Zkuškové otázky s jednou nebo více správnými odpověďmi jsou v testu zastoupeny ve zbývajících 25 %.

- (2) Další částí testu jsou případové studie, jejichž jednotlivé podotázky mají vždy jen jednu správnou odpověď.

- (3) Zastoupení jednotlivých typů otázek v testu dle skupin odbornosti a limity pro úspěšné složení odborné zkoušky zobrazuje následující tabulka:

ODBORNOST	POČET OTÁZEK - ZNALOSTI	POČET OTÁZEK S JEDNOU SPRÁVNOU ODPOVĚDÍ (1 BOD)	POČET OTÁZEK S VÍCE SPRÁVNÝMI ODPOVĚDÍMI (2 BODY)	POČET PŘÍPADOVÝCH STUDIÍ	POČET OTÁZEK K PŘÍPADOVÝM STUDIÍM (2 BODY)	CELKOVÝ POČET OTÁZEK V TESTU	CELKEM BODŮ ZA TEST
Minimální požadovaná úspěšnost pro složení odborné zkoušky	60 % bodů			60 % bodů		75 % bodů	
1. skupina odbornosti	60	45	15	3	15	75	105
2. skupina odbornosti	92	69	23	3	15	107	145

d) Okamžik generování testů

- (1) Akreditovaná osoba vytváří jednotlivé zkušební varianty nejdříve v den konání odborné zkoušky, a to krátce před konáním samotné odborné zkoušky, aby bylo maximálně zajištěno utajení jednotlivých zkušebních variant. Pořadí správných odpovědí u jednotlivých zkouškových otázek se pro každou zkušební variantu stanoví odlišně. Každý zkoušený obdrží vlastní zkušební variantu¹ (viz § 9 odst. 3 vyhlášky).

4. Očekávání ČNB týkající se struktury testu a zastoupení tematických oblastí v testu

- (1) Jednotlivé typy zkouškových otázek musí být jasně odlišeny. Je vhodné, aby se vyskytovaly po blocích, tzn. 1. část testu obsahuje např. zkouškové otázky s jednou správnou odpovědí, 2. část testu obsahuje zkouškové otázky s více správnými odpověďmi a 3. část testu je věnována případovým studiím. V úvodu každé části testu je uchazeč upozorněn na konkrétní typ otázek, které jsou v příslušné části testu obsaženy.
- (2) Za účelem jednotného přístupu ke generování testů a srovnatelnosti zkoušek u jednotlivých akreditovaných osob ČNB vymezuje doporučené zastoupení otázek v testu. Cílem požadavků na generování testů je rovněž zabezpečení rovnoměrného a vyváženého zastoupení tematických oblastí dle přílohy vyhlášky v testu. Doporučené zastoupení otázek v testu je vymezeno v příloze.

5. Postup akreditované osoby v případě odvolání uchazeče proti nesprávně formulované otázce

- (1) Pokud akreditovaná osoba v rámci přezkoumání při odvolání vyhodnotí některou otázku jako chybně položenou, anebo chybně stanovenou odpověď na ni, může akreditovaná osoba vyhovět odvolání tak, že odpověď zkoušeného uzná za správnou, i když v zadání bude uvedena odpověď jiná (to samé platí i v případě nesouladu odpovědi označené ČNB za správnou s platnou právní úpravou); akreditovaná osoba by měla bez zbytečného odkladu o chybovosti otázky informovat ČNB.

6. Aktualizace zkouškových otázek

- (1) V souladu s § 9 vyhlášky ČNB zašle soubor zkouškových otázek se správnými odpověďmi akreditovaným osobám pomocí datové schránky pokaždé, kdy došlo k jeho změně. Vždy bude zveřejněn celkový soubor aktuálně platných otázek, a to na svých internetových stránkách ČNB. Pro snazší identifikaci provedených změn bude každé změněné otázce v jejím jedinečném označení přiřazena nová verze. Soubor zkouškových otázek se aktualizuje alespoň jednou za každý rok.

Datum: 1. 6. 2018

¹ Je nezbytné zajistit, aby žádné dva testy vygenerované jednou akreditovanou osobou nebyly totožné (viz odůvodnění vyhlášky k § 9).

Příloha č. 1

1. Vymezení pojmů

Pro účely této přílohy se rozumí

- a) **zákonem** zákon č. 256/2004 Sb., zákon o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění zákona č. 204/2017 Sb.,
- b) **vyhláškou** vyhláška č. 319/2017 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci na kapitálovém trhu,
- c) **odbornou zkouškou** zkouška podle § 14b odst. 3 zákona,
- d) **zkouškou I** odborná zkouška podle § 8 odst. 1 vyhlášky pro jednání se zákazníkem v rámci poskytování investičních služeb týkajícího se pouze investičních nástrojů uvedených v § 29 odst. 3 zákona,
- e) **zkouškou II** odborná zkouška podle § 8 odst. 1 vyhlášky pro jednání se zákazníky v rámci poskytování investičních služeb týkajícího se všech investičních nástrojů uvedených v § 3 odst. 1 zákona (dále jen „**zkouška II**“),
- f) **oblastí** tematické kategorie podle přílohy vyhlášky označené písm. a) až g) v části I přílohy a písm. a) až h) v části II přílohy, do nichž je soubor otázek týkajících se znalostí rozdělen. Každá oblast je rozdělena na 2–8 tematických kategorií označených arabskou číslicí, z nichž některé se dále dělí na podkategorie označené arabskou číslicí,
- g) **základní kategorií** kategorie, které se již nedělí na podkategorie, a podkategorie; otázky jsou zařazeny pouze do základních kategorií, přičemž každá otázka je zařazena vždy do jedné základní kategorie,
- h) **okruhem otázek A** základní kategorie, které jsou obsaženy a shodně vymezeny v částech I a II přílohy vyhlášky,
- i) **okruhem otázek B** základní kategorie, které jsou obsaženy a vymezeny pouze v části II přílohy vyhlášky,
- j) **otázkou single choice** otázka, která má jednu správnou odpověď,
- k) **otázkou multiple choice** otázka, která má jednu nebo více správných odpovědí (srov. § 8 odst. 3 vyhlášky),
- l) **okruhem případových studií I** se rozumí případové studie, které ověřují dovednosti podle § 3 vyhlášky, týkající se pouze investičních nástrojů uvedených v § 29 odst. 3 zákona, ve vztahu ke znalostem podle části I přílohy vyhlášky,
- m) **okruhem případových studií II** se rozumí případové studie, které ověřují dovednosti podle § 3 vyhlášky, týkající se investičních nástrojů podle § 3 odst. 1 zákona, které nejsou uvedeny v § 29 odst. 3 zákona, ve vztahu ke znalostem podle části II přílohy vyhlášky.

2. Pravidla pro losování zkouškových otázek a případových studií do testů odborných zkoušek podle § 8 vyhlášky

a) Losování zkouškových otázek ověřujících znalosti

- a) Do zkoušky I a II se zařadí otázky ze základních kategorií těch oblastí, které jsou zařazeny do okruhu A, a to vždy 45 otázek single choice a 15 otázek multiple choice. Z každé takové základní kategorie se do testu zařadí nejméně jedna otázka a nejvýše dvě otázky single choice a nejvýše jedna otázka multiple choice.
- b) Do zkoušky II se navíc zařadí otázky ze základních kategorií těch oblastí, které jsou zařazeny do okruhu B, a to 24 otázek single choice a 8 otázek multiple choice.

Z každé takové základní kategorie se do testu II zařadí nejméně jedna otázka a nejvýše dvě otázky single choice a nejvýše jedna otázka multiple choice.

- c) Do zkoušky I a II se zařadí vždy nejméně 1 otázka single choice a nejméně 1 otázka multiple choice z každé oblasti a) až g) z okruhu A.
- d) Do zkoušky II se zařadí nejméně jedna otázka single choice a nejméně jedna otázka multiple choice z každé z oblastí e), g) a h) z okruhu B.

b) Losování případových studií ověřujících dovednosti

- a) Do zkoušky I se zařadí 3 případové studie z okruhu I.
- b) Do zkoušky II se zařadí 2 případové studie z okruhu I a 1 případová studie z okruhu II.

3. Přehled oblastí základních kategorií a okruhů otázek A a B týkajících se znalostí

Okruh	Základní kategorie	Oblasti, kategorie a podkategorie
		a) odborné minimum o finančním trhu
A	ANO	1. finanční trh, jeho definice, úloha a význam,
A	ANO	2. základy teorie financí (časová hodnota peněz, vztah mezi výnosem, rizikem a likviditou),
A	ANO	3. finanční matematika (úročení),
A	ANO	4. struktura finančního trhu (primární a sekundární trh, peněžní a kapitálový trh, akciový trh, dluhopisový trh, trh finančních derivátů, trh komoditních derivátů),
A	ANO	5. účastníci finančního trhu (emitenti, investoři, finanční zprostředkovatelé),
A	ANO	6. regulace a dohled nad finančním trhem,
		b) struktura, subjekty a fungování kapitálového trhu
A	ANO	1. poskytovatelé investičních služeb (obchodník s cennými papíry, investiční zprostředkovatel, investiční společnost, vázaný zástupce, zahraniční osoba, která poskytuje investiční služby v České republice prostřednictvím pobočky nebo bez umístění pobočky),
A	ANO	2. provozovatel vypořádacího systému, centrální depozitář cenných papírů, organizátor regulovaného trhu, provozovatel mnohostranného obchodního systému a provozovatel organizovaného obchodního systému,
		c) regulace poskytování investičních služeb
A	ANO	1. právní předpisy z oblasti podnikání na kapitálovém trhu týkající se investičních služeb, ochrany před zneužitím trhu a opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML),
A	ANO	2. základy souvisejících předpisů z oblasti dluhopisů a dohledu nad kapitálovým trhem,
A	ANO	3. základy občanského práva a obchodního práva,
		d) investiční fondy
A	ANO	1. investiční fondy (otevřené a uzavřené, s právní osobností, podílové fondy, standardní fondy, speciální fondy, fondy kvalifikovaných investorů, např. hedgové fondy, private equity, venture capital fondy, nemovitostní fondy, Exchange-traded Fund),
A	ANO	2. obhospodařovatel investičního fondu (investiční společnost), administrátor investičního fondu,
A	ANO	3. investiční strategie, rizikový profil investičního fondu, způsob rozdělení výnosu,
A	ANO	4. základní pravidla pro činnost investičních fondů, přípustná aktiva, diverzifikace rizika, portfolio management, měření výkonnosti a rizikovosti portfolií,
A	ANO	5. statut investičního fondu, sdělení klíčových informací, pravidelná informační povinnost vůči investorům,
A	ANO	6. cenné papíry vydávané investičními fondy (akcie, podílové listy, podíly), mechanismus vydávání a odkupování podílových listů a investičních akcií,
A	ANO	7. pravidla jednání obhospodařovatele a administrátora týkající se distribuce na kapitálovém trhu a pravidla pro nakládání s majetkem investičních fondů, depozitář,
A	ANO	8. poplatky či jiné úplaty spojené s investicí do investičního fondu (poplatek za obhospodařování, vstupní přírážka, srážka za odkup, ukazatel celkové nákladovosti fondu - TER),
		e) investiční nástroje a jejich emise
		1. investiční nástroje
A	ANO	1.1 druhy a vlastnosti, pojem cenného papíru a rozdělení cenných papírů,
		2. dluhopisy a s nimi srovnatelné cenné papíry představující právo na splacení dlužné částky
A	ANO	2.1 druhy dluhopisů (státní, komunální, korporátní, hypoteční zástavní list, prioritní, vyměnitelný, podřízený), forma (na jméno a na majitele), podoba (listinná a zaknihovaná),
A	ANO	2.2 dluhopisový program, oddělení práva na výnos dluhopisu, schůze vlastníků dluhopisů, sběrný dluhopis,
A	ANO	2.3 srovnatelné cenné papíry s dluhopisy (např. opční list, investiční certifikát, který není derivátem),
		3. akcie a s nimi srovnatelné cenné papíry představující podíl na emitentovi
A	ANO	3.1 pojem akcie,
A	ANO	3.2 obdobné cenné papíry představující podíl na emitentovi (např. zatímní list, GDR),

Okruh	Základní kategorie	Oblasti, kategorie a podkategorie
B	ANO	3.3 charakteristika akcií, druhy (prioritní a kmenové), forma (na jméno a na majitele), podoba (listinné a zaknihované), samostatně převoditelná práva,
		4. deriváty
A	ANO	4.1 pojem derivátu, druhy,
A	ANO	4.2 základní pojmy obchodování s deriváty, užití derivátů (spekulace, hedging, arbitráž), efekt páky,
B	ANO	4.3 vypořádání obchodů s deriváty, marže a kolaterál, obchodování s deriváty, regulace obchodů s deriváty,
B	ANO	4.4 opce – pojem, uplatnění, call a put opce, krátká a dlouhá pozice, americká a evropská opce, vnitřní a časová hodnota, bod zvratu, standardizace opcí (realizační cena, datum vypršení opce, typy, velikost kontraktu, prémie), základní opční pozice, opční strategie, kryté a nekryté opce, oceňování opcí,
B	ANO	4.5 forwardy a futures – pojem, uplatnění, druhy (např. měnové futures, futures na akcie a dluhopisy, futures založené na indexech kurzů akcií, FRA), marginové obchody, vypořádání,
B	ANO	4.6 swapy – pojem, uplatnění, druhy (úrokový swap, měnový swap, koktejlový swap, akciový swap), vypořádání,
B	ANO	4.7 Contract for difference (CFD),
B	ANO	4.8 komoditní deriváty (např. deriváty na suroviny, průmyslové a zemědělské produkty),
B	ANO	4.9 exotické deriváty (např. deriváty na klimatické ukazatele, přepravní tarify, emisní povolenky),
B	ANO	4.10 kombinované nástroje (např. opce na futures, opce na swapy, forwardový swap, investiční certifikát, který je derivátem),
B	ANO	4.11 základy oceňování derivátů,
A	ANO	5. základní charakteristiky týkající se některých dalších druhů investičních nástrojů (např. nástroje peněžního trhu),
		6. způsoby oceňování cenných papírů
A	ANO	6.1 způsoby oceňování dluhopisů (nominální cena, diskont, prémie), úrokové sazby a tvorba jejich tržních cen, odkup před splatností, úvěrový rating,
B	ANO	6.2 způsoby oceňování akcií (nominální, emisní a tržní hodnota), emisní ážio, vyjádření jejich výnosu,
		7. základní daňová problematika související s investováním do investičních nástrojů
A	ANO	7.1 základní daňová problematika související s investováním do investičních nástrojů uvedených v § 29 odst. 3 zákona,
B	ANO	7.2 základní daňová problematika související s investováním do ostatních investičních nástrojů,
		8. emise cenných papírů
A	ANO	8.1 metody uvádění cenných papírů na trh, veřejná nabídka, prodej malé skupině investorů (private placement), primární emise,
A	ANO	8.2 prospekt (jeho cíle, funkce a struktura), emisní podmínky dluhopisů,
A	ANO	8.3 informační povinnosti emitentů cenných papírů vůči investorům,
		f) investiční služby
A	ANO	1. přijímání a předávání pokynů, provádění pokynů na účet zákazníka, obchodování na vlastní účet, obhospodařování portfolia, investiční poradenství, provozování mnohostranného obchodního systému, provozování organizovaného obchodního systému, umisťování nebo upisování investičních nástrojů,
A	ANO	2. doplňkové investiční služby,
A	ANO	3. postupy při zjišťování a řízení střetu zájmů,
A	ANO	4. opatření pro ochranu majetku zákazníka,
A	ANO	5. pravidla vytváření investičního nástroje nabízeného zákazníkům, nabízení investičního nástroje vytvořeného jinou osobou,
A	ANO	6. pravidla jednání obchodníka s cennými papíry, investičního zprostředkovatele a vázaného zástupce ve vztahu k zákazníkům a mezi sebou navzájem,
A	ANO	7. možnosti řešení sporů vyplývajících z poskytování investičních služeb (např. prostřednictvím reklamace nebo finančního arbitra),
A	ANO	8. systém pro odškodnění investorů (Garanční fond obchodníků s cennými papíry)

Okruh	Základní kategorie	Oblasti, kategorie a podkategorie
		g) investice, investiční strategie a portfolio a související rizika
		1. investiční strategie,
A	ANO	1.1 základní investiční strategie,
B	ANO	1.2 pokročilé investiční strategie,
		2. rizika investičních nástrojů,
A	ANO	2.1 rizika investičních nástrojů uvedených v § 29 odst. 3 zákona a možnosti zajištění proti nim,
B	ANO	2.2 rizika ostatních investičních nástrojů a možnosti zajištění proti nim,
A	ANO	3. základní informace o alternativních produktech (např. doplňkové penzijní spoření, kapitálové a investiční životní pojištění),
B	ANO	4. základní makroekonomické ukazatele, indexy regulovaných trhů, základní principy technické, fundamentální a jiné analýzy a využití jejich výsledků,
B	ANO	5. teorie portfolia, teorie kapitálového trhu, teorie arbitrážního oceňování, teorie efektivního trhu, vliv psychologie na finanční trhy,
		h) finanční analýza
B	ANO	1. základy finanční analýzy podniku a finančního účetnictví (rozvaha, výkaz zisků a ztrát),
B	ANO	2. základy rozboru finančních výkazů (vlastní a cizí kapitál, zadluženost, rentabilita),
B	ANO	3. hlavní finanční ukazatele (ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti).